

**WYŻSZA SZKOŁA BEZPIECZEŃSTWA I OCHRONY
IM. MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO
W WARSZAWIE**

**BEZPIECZEŃSTWO NA POLSKICH UCZELNIACH WYŻSZYCH W KONTEKŚCIE ZABURZEŃ
PSYCHICZNYCH SPRAWCÓW INCYDENTÓW NIEBEZPIECZNYCH**

**„PRZYKŁADY AGRESYWNYCH ZACHOWAŃ NA UNIWERSYTETACH
W POLSCE I NA ŚWIECIE”**

OPRACOWAŁ:
Łukasz KOLCZYŃSKI
WSBIO
Bezpieczeństwo narodowe

Bezpieczeństwo wymienia się wśród podstawowych funkcji państwa i uznaje się je za dobro publiczne stanowią przesłankę dla interwencjonizmu władz publicznych.

7 maja 2025 r.
18:50

7 maja 2025 r., około godziny 18:50 na terenie Kampusu Głównego Uniwersytetu Warszawskiego przy Krakowskim Przedmieściu student zaatakował 53-letnią pracownicę uczelni przy użyciu siekiery. Kobieta zamykała drzwi budynku Auditorium Maximum; w wyniku licznych ran ciętych i rąbanych zmarła na miejscu. Na pomoc ruszył 39-letni pracownik Straży Uniwersyteckiej, który również został zaatakowany i poważnie ranny. Sprawcą okazał się student III roku prawa,

Sprawcą brutalnego ataku siekierą na Uniwersytecie Warszawskim w maju 2025 roku był Mieszko R., 22-letni student trzeciego roku prawa na UW, pochodzący z Gdyni. Potwierdziły to zarówno policja, jak i prokuratura, a uczelnia również potwierdziła, że był on jej studentem.

Według informacji medialnych i sąsiadów, nie wyróżniał się w swoim otoczeniu.

Z nieoficjalnych ustaleń wynika, że po zatrzymaniu, w czasie pobytu na komendzie policji, 22-latek zachowywał się irracjonalnie. Miał wahania nastrojów, popadał ze skrajności w skrajność. Były momenty, kiedy "zachowywał się poważnie", za chwilę jednak mówił: że "jest predatorem, wilkiem".

"w momencie zbrodni był niezwykle spokojny, nie uciekał, nie próbował się ukryć".

- On z tą siekierą chodził tutaj po dziedzińcu

Z informacji nieoficjalnych wszystko wskazuje na to, że kobieta była przypadkową ofiarą 22-latka. Policjanci pobrali zatrzymanemu krew do badań, będą sprawdzać, czy był pod wpływem środków odurzających. Po zatrzymaniu na komendzie sprawiał wrażenie, jakby nie miał kontaktu z rzeczywistością".

Ofiara śmiertelna ataku na UW

Ofiara to portierka w jednym z budynków na Uniwersytecie Warszawskim.

Kobieta urodziła się w 1972 roku miała męża i dzieci

Wszystko wskazuje na to, że kobieta broniła się przed tym atakiem, zmarła na miejscu od bardzo dużej liczbie ran

Ranny to 39-letni pracownik straży na Uniwersytecie Warszawskim. Trafił do szpitala z ciężkim urazem głowy i z ranami ciętymi dłoni. Jego stan jest określany jako bardzo poważny, został odwieziony z ciężkimi obrażeniami ciała do szpitala".

UPRAWNIENIA:

Pracownicy straży uniwersyteckiej w Polsce nie posiadają żadnych szczególnych, realnych uprawnień, w tym do stosowania środków przymusu bezpośredniego. W razie potrzeby straż uniwersytecka działa na podstawie ogólnych przepisów dotyczących pracowników uczelni, a w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa może wezwać policję lub inne służby.

Po środowym zabójstwie, do którego doszło na kampusie Uniwersytetu Warszawskiego, rektor uczelni prof. Alojzy Nowak zapowiedział powołanie specjalnej komisji ds. bezpieczeństwa na uczelniach, która zostanie utworzona we współpracy z Konferencją Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP). Minister nauki poinformował natomiast, że wesprze zmiany w przepisach, które rozszerzą na pracowników uczelni ochronę, której podlegają funkcjonariusze publiczni.

13 maja 2025

Do zdarzenia doszło na jednej z prywatnych uczelni w dzielnicy Ochota we wtorek przed południem. 31-letni mężczyzna został uderzony w głowę. Według nieoficjalnych ustaleń poszkodowany to pracownik uczelni. Portal dowiedział się od świadka, że do sali, w której wykładowca prowadził zajęcia, miał wejść młody mężczyzna i uderzyć wykładowcę tępym narzędziem w tył głowy, po czym uciekł.

Policjanci potwierdzili w rozmowie, że interweniowali na terenie uczelni. Dodali jednak, że w tej sprawie nie złożono jeszcze żadnego oficjalnego zawiadomienia. 31-latek zeznał, że nie wie, kto był sprawcą. Nieznany jest też motyw napastnika.

W ostatnich latach m.in. w Niemczech, Francji, Czechach, Szwecji czy Serbii w placówkach edukacyjnych dochodziło do ataków z ofiarami śmiertelnymi. Wywoływały one debaty nad koniecznością wprowadzenia dodatkowych zabezpieczeń oraz kontroli na uniwersytetach i w szkołach

Strzelanina na Uniwersytecie Karola w Pradze

Strzelanina na Uniwersytecie Karola w Pradze, do której doszło 21 grudnia 2023 roku.

W strzelaninie zginęło 16 osób (w tym sprawca), a 24 zostały ranne. Wcześniej, tego samego dnia sprawca zastrzelił własnego ojca w mieszkaniu, a kilka dni wcześniej 2 osoby w lesie na przedmieściach Pragi.

Pierwsza zbrodnia wydarzyła się 15 grudnia, gdy nieznany wówczas sprawca zastrzelił 2 osoby (ojca z dzieckiem) w lesie Klanovickim na przedmieściach Pragi. Później potwierdzono, że był to sprawca późniejszej strzelaniny na uniwersytecie. zastrzelił swojego ojca Stanislava w mieście Kladno.

21 grudnia 2023 24-letni David Kozák przed godziną 15 otworzył ogień z balkonu gmachu Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Karola przy placu Jana Palacha, strzelając do ludzi na ulicy przed budynkiem oraz do studentów wewnątrz budynku. Pierwsze zgłoszenie o strzelaninie przyjęto o godzinie 14:59, pierwsi policjanci pojawili się na miejscu zdarzenia 4 minuty później. Gdy na miejsce zdarzenia przybyli policjanci, sprawca wdał się z nimi w strzelaninę. Obecny na miejscu zdarzenia dziennikarz Jiří Forman próbował zwrócić na siebie uwagę strzelca, odciągając jego uwagę od studentów wewnątrz budynku.

Okolo godziny 15:20 sprawca strzelaniny zginął, prawdopodobnie popełnił samobójstwo, gdy zbliżyli się do niego policjanci.

Pełna lista ofiar strzelaniny:

Eva Brožová (lat 20)

Jan Dlask (lat 50)

Ad Feynmann (lat 20)

Lucie Fríbertová (lat 23)

Lenka Hlávková (lat 49)

Klára Holcová (lat 20)

Adam Jurák (lat 34)

David Kozák (lat 24)

Stanislav Kozák (lat 55)

Magdalena Křístková (lat 20)

Sára Lidická (lat 19)

Agáta Michalová (lat 21)

Aneta Richterová (lat 20)

Tereza Skolková (lat 23)

Eliška Šimůnková (lat 20)

Lucie Špindlerová (lat 20)

Na miejscu strzelaniny zginęło 13 osób, 1 zmarła w szpitalu. Według doniesień medialnych jedna z ofiar zginęła w wyniku upadku z budynku, gdy próbowała uciekać. W strzelaninie rannych zostało 25 osób, w tym dwóch obywateli Zjednoczonych Emiratów Arabskich i jeden Holandii.

Sprawcą strzelaniny był David Kozák (ur. 1999), historyk i student Wydziału Filozoficznego. Według niektórych doniesień, sprawca mógł inspirować się strzelaniną w szkole w Briańsku, z początku grudnia tego samego roku, kiedy czternastoletnia licealistka, na lekcji biologii, zastrzeliła koleżankę i raniła 5 innych uczniów, a następnie popełniła samobójstwo.

Kozák ukończył studia licencjackie z historii i europeistyki na Wydziale Artystycznym Uniwersytetu Karola. 20 czerwca 2022 roku obronił pracę licencjacką. W swojej pracy badał przyczyny klęski powstania krakowskiego, a przede wszystkim niepowodzenie wysiłków polskich powstańców na rzecz uzyskania poparcia chłopów galicyjskich dla swojej sprawy. Instytut Polski w Pradze przyznał tej pracy Nagrodę im. Mariana Szyjrowskiego w kategorii najlepszej pracy licencjackiej, którą wręczono Kozákowi 28 kwietnia 2023 roku w Ambasadzie RP w Pradze.

W Niemczech w ostatnich latach doszło do kilku poważnych ataków. W 2022 r. młoda kobieta zginęła, a trzy osoby zostały ranne w strzelaninie na Uniwersytecie w Heidelbergu. Sprawca, 18-letni student, popełnił samobójstwo po ataku. W tym samym roku w szkole wyższej w Hamm mężczyzna zaatakował nożem cztery osoby. Jedna z ofiar zmarła z powodu odniesionych obrażeń. Napastnik został obezwładniony przez studentów w sali wykładowej, a następnie zatrzymany przez policję. Z kolei w szkole w Wuppertalu 17-letni uczeń zaatakował nożem, raniąc kilku kolegów.

Szczególnej ochronie podlegają instytucje żydowskie w Niemczech, w tym szkoły i przedszkola. Ich policyjna ochrona sięga 1972 r., kiedy to izraelscy olimpijczycy zostali zabici przez palestyńskich terrorystów. Ochrona należy do kompetencji krajów związkowych i jest realizowana przez odpowiednie służby policyjne. W Berlinie po ataku Hamasu na Izrael, kiedy nasiliły się nastroje antyizraelskie, znacznie wzmocniono ochronę instytucji żydowskich.

We Francji przełomowym momentem był zamach na redakcję czasopisma „Charlie Hebdo” i seria zamachów w Paryżu w 2015 r. Zmieniły one zasady bezpieczeństwa w szkołach: zaczęto m.in. sprawdzać tożsamość wchodzących, kontrolować wybiórczo, bądź bez wyjątku, plecaki uczniów. Po tragedii w Nantes w kwietniu br., kiedy licealista zaatakował nożem innych uczniów zabijając jedną osobę, rząd opowiedział się za dalszym wzmocnieniem kontroli w szkołach.

Zasady bezpieczeństwa na uniwersytetach we Włoszech reguluje ustawa, na mocy której na każdej uczelni działa specjalna jednostka do spraw prewencji i zagwarantowania bezpieczeństwa studentom i pracownikom. Na terenach uczelni nie ma stałej obecności policji, ale gdy zaistnieje potrzeba – interweniują policjanci i karabinierzy. Niektóre uczelnie mają własną ochronę.

Z opublikowanego niedawno sondażu wynika, że 35 proc. studentów nie czuje się bezpiecznie na uczelniach. Na rzymskim Uniwersytecie La Sapienza, największym w Europie, dochodzi niekiedy do gwałtownych starć z policją podczas manifestacji studenckich, na przykład w obronie Palestyny. Na tym uniwersytecie w 1997 r. doszło do zbrodni, która wstrząsnęła opinią publiczną we Włoszech. 22-letnia studentka prawa Marta Russo została zraniona z broni palnej na terenie uczelni i zmarła po pięciu dniach. Skazany asystent z wydziału prawa nigdy nie przyznał się do winy. Była to jedna z najgłośniejszych spraw sądowych we Włoszech.

Placówki edukacyjne w Hiszpanii mają plany reagowania w sytuacjach kryzysowych, korzystają również z takich środków bezpieczeństwa, jak monitoring, kontrola dostępu czy współpraca z policją. W ostatnich latach w kraju doszło do kilku głośnych ataków w szkołach. W 2014 r. w jednym z barcelońskich liceów 13-letni uczeń zaatakował nauczyciela i uczniów z użyciem kuszy i noża; nauczyciel zginął, a kilka osób zostało rannych. Z kolei w 2023 r. w Jerez de la Frontera w Andaluzji na południu kraju 14-letni uczeń zaatakował nożem nauczycieli i uczniów, raniąc kilka osób.

Każda instytucja szkolnictwa wyższego w Wielkiej Brytanii ma własne zasady bezpieczeństwa i ochrony. Na większości z nich pracują strażnicy i ochroniarze, którzy zarządzają wejściem do budynków, patrolują kampusy oraz reagują na wszelkie incydenty. Niektóre uniwersytety uruchomiły aplikacje, które pokazują lokalizację i umożliwiają natychmiastowe wezwanie ochrony pod wskazane miejsce.

Na uczelniach są też kamery monitorujące, lecz nie wewnątrz samych obiektów, ale na korytarzach i przy wejściach. Wiele uniwersytetów wymaga również kontroli tożsamości wszystkich osób wchodzących do budynków kampusu. Taki system ma na przykład University College London (UCL), gdzie studenci muszą zeskanować swoje dowody tożsamości, aby uzyskać dostęp do wszystkich budynków uczelni, co sprawia, że tylko upoważnione osoby mogą wejść do środka.

W Wielkiej Brytanii studenci, podobnie jak w innych krajach, bywają niechętni do zgłaszania swoich obaw osobiście strażnikom czy ochroniarzom. Dlatego na większości uniwersytetów uruchomiono platformy zdalnego raportowania. Na UCL oraz University of Bristol funkcjonuje aplikacja SafeZone, która pozwala studentom i wykładowcom składać raporty zarówno awaryjne, jak i nieawaryjne do zespołu bezpieczeństwa na ich uniwersytetach.

Rząd Szwecji zapowiedział zwiększenie środków bezpieczeństwa w placówkach edukacyjnych po lutowej strzelaninie w szkole dla dorosłych w mieście Örebro. W masakrze zginęło 11 osób, w tym sprawca - mający problemy psychiczne były uczeń 35-letni Szwed, który wszedł z bronią na teren otwartej dla wszystkich placówki.

W debacie początkowo politycy mówili o konieczności zamknięcia szkół i uniwersytetów przed osobami nieuprawnionymi, ostatecznie jednak decyzję o tym pozostawiono dyrekcjom placówek. Dyrektorzy mogą składać wnioski na sfinansowanie takich zabezpieczeń, jak zamki na kod, karty czy breloczki oraz monitoring. Na ten cel w budżecie państwa na 2025r. zarezerwowano kwotę 300 mln koron (ok. 28 mln euro).

Dodatkowo dopuszczono możliwość przeszukiwania plecaków i toreb, a także wpisano do ustawy oświatowej obowiązek posiadania planu ewakuacji oraz przeprowadzenia ćwiczeń w przypadku ataku z bronią. Ponadto po strzelaninie w Örebro w szkołach popularne stały się oferowane przez firmy ochroniarskie realistyczne inscenizacje sytuacji zagrożenia z bronią i zamaskowanym napastnikiem.

W Finlandii w placówkach dydaktycznych i uczelniach wyższych nie funkcjonują szczególne procedury bezpieczeństwa, a nadzór polega głównie na monitoringu. W ostatnich latach w Finlandii debatowano jednak nad zaostrzeniem przepisów w związku z atakami w placówkach niższego szczebla. W 2024 r. w szkole podstawowej w Vantaa na przedmieściach Helsinek 12-latek przyszedł do szkoły z rewolwerem i zaczął strzelać do uczniów ze swojej klasy. Zginęła jedna osoba, a dwie zostały ranne. Z kolei w 2019 r. 25-letni student szkoły zawodowej w Kuopio w środkowej Finlandii zaatakował uczniów w klasie dużą bronią sieczną. W wyniku ataku zginęła jedna osoba, a 10 zostało rannych, w tym policjant i napastnik.

Do najtragiczniejszych strzelanin w historii kraju doszło kilkanaście lat wcześniej. W 2008 r. na terenie multidyscyplinarnej placówki w Kauhajoki na zachodnim wybrzeżu kraju 22-latek otworzył ogień w klasie na parterze szkoły. Zginęło 11 osób, w tym atakujący, który strzelił sobie w głowę na oczach policji; kilka osób zostało rannych. Rok wcześniej w 2007 r. w szkole w Tuusuli pod Helsinkami 18-letni abiturient zaczął strzelać z pistoletu na terenie placówki. Zginęło 9 osób, łącznie z zamachowcem, który popełnił samobójstwo, a 12 zostało rannych

Nie było za to bezpośrednich, fizycznych zagrożeń na uniwersytetach na Słowacji w ostatnich latach, ale inaczej było w szkołach średnich. W styczniu 2025 r. uczeń szkoły w Spiskiej Starej Wsi zaatakował nożem nauczycieli i uczniów. W wyniku ataku zginęły dwie osoby. W 2022 r. w miejscowość Novaki ranna od ciosu nożem została uczennica. Dwa lata wcześniej w 2020r. we Vrutkach były uczeń wtargnął do szkoły i zaatakował nauczycieli i uczniów. Zabił wicedyrektora, a pięć osób, w tym dwójka uczniów, został rannych.

Temat bezpieczeństwa w szkołach powrócił do debaty publicznej Serbii w maju 2023 r., kiedy 13-letni sprawca zamordował dziewięcioro uczniów i woźnego szkoły podstawowej w Belgradzie. W następstwie tragedii powołano m.in. platformę "Zaopiekuję się Tobą" dla osób chcących zgłosić przypadki przemocy.

Do szkół skierowano patrole policji, a funkcjonariusze są obecni w placówkach również w bieżącym roku szkolnym. MSW poinformowało, że na terenie wszystkich szkół Serbii rozlokowano ponad 2 tys. policjantów. W 2024 r. w Belgradzie organizowano protesty nauczycieli, którzy po kilku przypadkach przemocy wobec pracowników szkół domagali się zwiększenia ich bezpieczeństwa oraz surowszych kar dla sprawców.

W Izraelu większość szkół i uczelni jest strzeżona przez uzbrojonych ochroniarzy, a by wejść na ich teren trzeba się wylegitymować i przejść kontrolę bagażu. Tereny uczelni są ogrodzone, monitorowane i patrolowane, a dostęp do akademików mają tylko mieszkańcy i zgłoszeni goście. Takie procedury obowiązują m.in. na uniwersytetach w Tel Awiwie, Hajfie i Jerozolimie. Izraelskie uczelnie posiadają własne schrony na wypadek alarmów, a studenci i personel przechodzą regularne szkolenia z zakresu bezpieczeństwa. Na większość uczelni wykładowcy i studenci nie mogą wejść z bronią, nawet jeżeli odbywają służbę wojskową, muszą ją zdeponować przede wejściem na kampus.

Izraelskie wycieczki edukacyjne do Polski odbywane w ramach programów nauczania o Holokauście były do niedawna ochraniane przez izraelskich 2 funkcjonariuszy agencji bezpieczeństwa Szin Bet. Od 2023 r. obowiązuje umowa dwustronna, na podstawie której bezpieczeństwo izraelskim grupom zapewnia strona polska, a ochroniarze izraelscy mogą towarzyszyć uczniom w wyjątkowych przypadkach za zgodą polskich władz.

W USA obowiązują przepisy prawne, które wymagają od uniwersyteckich kampusów publikowanie co roku jawnych raportów, dotyczących przestępstw oraz pożarów, jakie miały miejsce na ich terenach. Informacje, zbierane od 2008 r., są udostępnione powszechnie na stronie Campus Safty and Security.

Wśród środków bezpieczeństwa wykorzystywanych na prawie 4 tys. amerykańskich uniwersytetach wymienia się przede wszystkim system kamer monitorujących, a w ostatnich latach nowością jest wykorzystywanie dronów, np. w czasie meczów na stadionach lub uroczystości ukończenia studiów. Na terenach kampusów, który czasem rozciągają się na bardzo dużej przestrzeni, montowane są na ulicach niebieskie telefony alarmowe, które umożliwiają szybki kontakt ze służbami pod numerem 911 lub – jak w przypadku Uniwersytetu w Kalifornii (UCLA) – z własnymi siłami policji oraz służb ratunkowych.

Podobny system działa na wszystkich uniwersytetach z tzw. Ligi Bluszczonej (Ivy League), czyli ośmiu najlepszych uczelniach w północno-wschodniej części USA, uznawane za najlepsze szkoły na świecie. Uniwersytety mają także opracowane systemy powiadomień w sytuacjach kryzysowych lub zagrożenia w postaci aplikacji na telefon. Dzięki niej studenci, pracownicy naukowcy i administracyjni otrzymują informacje o zagrożeniach m.in. o ekstremalnych warunkach pogodowych jak tornada czy o ewakuacji budynków. Wciąż wiele amerykańskich uczelni patrolowanych jest przez strażników i ochroniarzy.

Strzelanina na uniwersytecie na Florydzie. Nie żyją
dwie osoby

Strzelanina na uniwersytecie w Nowym Meksyku.
Jedna osoba nie żyje

Zabójstwo w szkole w Austrii: 10 osób nie żyje

Uczeń zaatakował nożem w fińskiej szkole. Są ranni

Polska: Student zabija pracownika UW

Serbia: masakra w szkole podstawowej

2022 Niemcy: 18-letni student zaatakował nożem
cztery osoby

Szwecja 2022: Lutowej strzelaninie w szkole dla
dorosłych

Przyczyny agresji są złożone i obejmują czynniki biologiczne (genetyka, hormony, problemy neurologiczne), psychologiczne (niska samoocena, frustracja, problemy z regulacją emocji, impulsywność) oraz środowiskowe (doświadczenia traumatyczne, przemoc w rodzinie, naśladowanie agresywnych wzorców, presja społeczna, uzależnienia). Agresja może być reakcją na stres, poczucie utraty kontroli lub niezaspokojone potrzeby, a także na działania innych osób.

Czynniki biologiczne

Genetyka: Wrodzone predyspozycje do agresywnych zachowań.

Hormony: Wysoki poziom testosteronu i niski poziom serotoniny mogą zwiększać skłonność do agresji.

Układ nerwowy: Nieprawidłowości w funkcjonowaniu mózgu, np. spowodowane urazami, chorobami (guzy, padaczka) czy schorzeniami neurologicznymi (np. mózgowie porażenie dziecięce, zespół Tourette'a).

Czynniki psychologiczne

Emocje i nastawienie: Niska samoocena, poczucie bycia niezrozumianym, stres, strach lub frustracja.

Regulacja emocji: Trudności w kontrolowaniu impulsów i radzeniu sobie z emocjami, takimi jak złość.

Potrzeby: Frustracja wynikająca z niezaspokojonych potrzeb, chęć zwrócenia na siebie uwagi lub walka o swoje interesy.

Problemy psychiczne: Agresja może być objawem depresji lub innych zaburzeń psychicznych.

Czynniki środowiskowe

Dom rodzinny: Doświadczanie przemocy, naśladowanie agresywnych wzorców wyniesionych z domu.

Traumy: Przeszłe traumatyczne doświadczenia, takie jak bycie ofiarą przemocy.

Uzależnienia: Spożywanie alkoholu lub substancji psychoaktywnych, a także głód związany z uzależnieniem.

Sposób wychowania: Nadmierna opieka, wyręczanie dziecka we wszystkim, a z drugiej strony nadmierna presja i wysokie wymagania ze strony rodziców.

Szkoła i społeczeństwo: Agresywne zachowania mogą być wynikiem presji społecznej, rywalizacji, a także niekorzystnego klimatu panującego w szkole (np. zbyt duże klasy, brak wsparcia ze strony nauczycieli).

Obserwacja: Uczenie się agresywnych zachowań przez obserwację innych, np. w mediach lub wśród rówieśników.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ!!!!

